

ĐẨY MẠNH HOẠT ĐỘNG NGHIÊN CỨU, SẢN XUẤT GIỐNG NẤM VÀ NHÂN RỘNG CÁC MÔ HÌNH TRỒNG NẤM TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH

LƯU VĂN LỘC

Trung tâm Thông tin và Thống kê KH&CN Quảng Bình

Thực hiện chức năng, nhiệm vụ là tổ chức nghiên cứu, ứng dụng và chuyển giao công nghệ tiên tiến, phổ biến chuyển giao nhân rộng các mô hình ứng dụng tiến bộ KH&CN vào sản xuất và đời sống; thời gian qua, Trung tâm Ứng dụng tiến bộ KH&CN Quảng Bình đã đẩy mạnh công tác nghiên cứu và chuyển giao tiến bộ khoa học kỹ thuật thông qua các chương trình đề tài, dự án, các mô hình KH&CN. Trong đó, việc nghiên cứu, chuyển giao công nghệ sản xuất các loại giống nấm và nhân rộng các mô hình trồng nấm trên địa bàn tỉnh đã mang lại những hiệu quả kinh tế - xã hội thiết thực.

Trong hoạt động nghiên cứu và phát triển công nghệ, Trung tâm đã triển khai thực hiện nhiều đề tài nghiên cứu, mô hình ứng dụng KH&CN như: Nghiên cứu xây dựng mô hình ứng dụng công nghệ Nano trong nuôi tôm thẻ chân trắng tại huyện Lệ Thủy; Sản xuất thử nghiệm nấm rơm trên cơ chất bông phế liệu tại trạm thực nghiệm xã Vĩnh Ninh, huyện Quảng Ninh; Ứng dụng và chuyển giao công nghệ sản xuất chế phẩm sinh học xử lý nguyên liệu nuôi trồng nấm tại tỉnh Quảng Bình; Xây dựng vườn cây thực nghiệm tại Trại thực nghiệm xã Vĩnh Ninh. Các đề tài nghiên cứu, mô hình ứng dụng nói trên bước đầu đã mang lại những kết quả thiết thực cả về hiệu quả kinh tế lẫn hiệu quả xã hội và thân thiện với môi trường.

Trong các dự án, mô hình nghiên cứu ứng dụng KH&CN vào sản xuất thì việc ứng dụng công nghệ sinh học vào sản xuất các loại giống

nấm được Trung tâm hết sức chú trọng. Trung Tâm đã đầu tư xây dựng phòng công nghệ sinh học với trang thiết bị hiện đại phục vụ công tác nghiên cứu và sản xuất giống nấm chất lượng cao cung ứng cho người trồng nấm. Mở nhiều lớp tập huấn kỹ thuật nuôi trồng và hỗ trợ xây dựng các mô hình sản xuất nấm, tiến hành chuyển giao công nghệ nuôi trồng nấm cho người dân. Nhiều cán bộ kỹ thuật của Trung tâm đã về tận địa phương trực tiếp hướng dẫn và tư vấn tổ chức mô hình sản xuất nấm cho bà con nông dân.

Những năm gần đây, nghề trồng nấm trên địa bàn tỉnh Quảng Bình ngày càng phát triển, nhiều hộ gia đình, nhiều hợp tác xã sản xuất nấm được hình thành với quy mô ngày càng lớn, do đó nhu cầu về giống nấm cũng tăng cao. Trong khi đó, kỹ thuật trồng nấm đơn giản, chi phí không lớn, tận dụng được các phụ phẩm nông nghiệp như rơm rạ, mùn cưa, trấu và nhiều phụ phẩm nông - lâm nghiệp khác. Bên cạnh đó nguồn lao động nhân rỗi ở nông thôn khá lớn nên rất nhiều địa phương trong tỉnh đã phát triển mạnh nghề sản xuất nấm như Lệ Thủy, Quảng Ninh, Bố Trạch, Tuyên Hóa, Minh Hóa... Tuy nhiên, việc sản xuất nấm trong các hộ gia đình vẫn mang tính nhỏ lẻ, công nghệ sản xuất nấm còn lạc hậu, người nông dân còn mua phải các loại giống nấm không rõ nguồn gốc, kém chất lượng nên năng suất và chất lượng nấm chưa cao.

Trong bối cảnh mà thực phẩm không an toàn ngày càng khó kiểm soát, nhu cầu sử

Mô hình trồng nấm Hoàng đế tại Trung tâm

Ảnh: TL

dụng thực phẩm sạch, an toàn của người dân tăng cao thì các sản phẩm từ nấm là một trong những lựa chọn sáng suốt của người tiêu dùng, bởi nấm là loại thực phẩm không sử dụng bất kỳ loại hóa chất nào trong quá trình sản xuất. Từ nhu cầu thực tế sản xuất và sử dụng các sản phẩm từ nấm, Trung tâm Ứng dụng tiến bộ KH&CN đã không ngừng đầu tư, mở rộng quy mô sản xuất các loại giống nấm. Ngoài các loại giống nấm truyền thống như nấm sò, nấm rơm, nấm mộc nhĩ, nấm linh chi..., Trung tâm còn nghiên cứu sản xuất thử nghiệm các loại giống nấm ăn cao cấp như nấm Chân dài, Hoàng đế, Trân châu, Kim phúc, Mối đen, Tùng nhung. Đây là những loại nấm cho năng suất và chất lượng, hiệu quả kinh tế cao.

Song song với đó, Trung tâm đã xây dựng được nhiều mô hình trồng nấm ở các địa phương bằng việc chuyển giao công nghệ, tập huấn kỹ thuật, hỗ trợ giống. Mô hình sản xuất thử nghiệm nấm rơm trên cơ chất bông phế

liệu tại Trạm thực nghiệm xã Vĩnh Ninh, huyện Quảng Ninh bước đầu đã mang lại hiệu quả tích cực. Từ mô hình này, Trung tâm đã xây dựng được quy trình sản xuất nấm rơm trên cơ chất bông.

Với mô hình sản xuất thử nghiệm: Ứng dụng và chuyển giao công nghệ sản xuất chế phẩm sinh học xử lý nguyên liệu nuôi trồng nấm tại tỉnh Quảng Bình đã sản xuất thử nghiệm được 200kg chế phẩm sinh học DOMIC. Qua kiểm tra các mẫu text từ Viện Khoa học Nông nghiệp thuộc Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn và Viện Công nghệ sinh học - Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam, chỉ tiêu các chủng vi sinh vật có lợi đều đạt so với yêu cầu đặt ra. Từ kết quả sản xuất thử nghiệm, chế phẩm sinh học DOMIC đã được sử dụng để xử lý nguyên liệu sản xuất nấm cho các mô hình trình diễn tại HTX sản xuất nấm sạch Tuấn Linh (xã Sơn Lộc, huyện Bố Trạch), Trạm thực nghiệm xã

Vĩnh Ninh, một số gia đình tại xã Hiền Ninh, huyện Quảng Ninh. Trung tâm cũng đã tổ chức tập huấn cho hơn 60 hộ dân tại 2 xã Lộc Thủy (huyện Lệ Thủy) và Hiền Ninh (huyện Quảng Ninh). Kết quả bước đầu cho thấy, các mô hình sử dụng chế phẩm sinh học DOMIC để sản xuất nấm mang lại hiệu quả hơn hẳn so với các phương pháp truyền thống.

Là người bước vào nghề trồng nấm khá sớm, tuy nhiên trước đây bà Lê Thị Năm, ở thôn Tây Cổ Hiền, xã Hiền Ninh, huyện Quảng Ninh chủ yếu sản xuất nấm theo phương pháp truyền thống, năng suất và chất lượng nấm chưa cao, chi phí xử lý nguyên liệu phức tạp và tốn kém. Mới đây, bà cùng nhiều hộ gia đình ở xã Hiền Ninh được Trung tâm Ứng dụng tiến bộ KH&CN Quảng Bình hỗ trợ chế phẩm sinh học DOMIC xử lý nguyên liệu nuôi trồng nấm trên cơ chất rom. Được cán bộ kỹ thuật của Trung tâm hướng dẫn tận tình nên quá trình sản xuất nấm của bà được thuận lợi hơn, xử lý nguyên liệu đơn giản hơn, nhờ vậy năng suất và chất lượng nấm tốt hơn so với trước đây.

Cũng là người trồng nấm lâu năm, bà Trương Thị Lược đã đầu tư một nhà xưởng có diện tích hơn 200m² để sản xuất các loại nấm như nấm sò và nấm linh chi. Nhờ trồng nấm kết hợp với trồng trọt, chăn nuôi nên thu nhập của gia đình bà Lược khá ổn định. Tuy nhiên, so với các ngành nghề khác, thì việc sản xuất nấm khá đơn giản và cho thu nhập cao hơn cả. Đặc biệt, từ khi được hỗ trợ và tập huấn tiếp thu kỹ thuật sử dụng chế phẩm sinh học DOMIC để xử lý nguyên liệu trồng nấm, việc xử lý rom làm cơ chất trồng nấm càng thuận lợi hơn nhiều.

Được sự hỗ trợ về giống nấm, về kỹ thuật công nghệ trong nuôi trồng nấm từ Trung tâm Ứng dụng tiến bộ KH&CN nên nhiều địa phương, nhiều hộ gia đình trên địa bàn tỉnh Quảng Bình đã được tiếp cận với những phương pháp mới trong sản xuất nấm, hình

thành được những vùng sản xuất nấm tập trung, năng suất chất lượng và hiệu quả tăng lên rõ rệt. Qua đó đã giải quyết việc làm cho nhiều lao động nhàn rỗi ở nông thôn, góp phần đáng kể trong phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Năm 2017, Trung tâm Ứng dụng tiến bộ KH&CN Quảng Bình đã sản xuất được gần 8.000kg giống nấm rom, giống nấm sò cấp III, giống nấm rom, gần 700kg giống nấm mộc nhĩ cấp III; 350 chai giống nấm Linh chi cấp II; sản xuất được gần 30 nghìn bịch phôi nấm các loại như nấm sò, Linh chi, Hoàng đế, Chân dài, Kim phúc, Mối đen, Tùng nhung, Trà tân; hỗ trợ sản xuất hàng chục ngàn bịch giống nấm cho nhiều hộ gia đình trồng nấm trên địa bàn tỉnh. Nhờ đó, phong trào trồng nấm trên địa bàn ngày càng được nhân rộng.

Hoạt động nghiên cứu ứng dụng các tiến bộ KH&CN nói chung và ứng dụng công nghệ sinh học vào sản xuất các loại giống nấm theo quy mô công nghiệp nói riêng của Trung tâm Ứng dụng tiến bộ KH&CN đã góp phần đáng kể trong việc thay đổi nhận thức của người dân, giúp người dân chuyển từ sản xuất manh mún, nhỏ lẻ sang sản xuất với quy mô lớn theo quy trình công nghệ hiện đại, tiên tiến, làm tăng năng suất chất lượng sản phẩm, tăng thu nhập cho người lao động, góp phần phát triển kinh tế - xã hội.

Để phát huy những kết quả đã đạt được, trong thời gian tới, Trung tâm Ứng dụng tiến bộ KH&CN tỉnh Quảng Bình tiếp tục nỗ lực phấn đấu, tăng cường hợp tác với các Viện nghiên cứu, các trường đại học và các đơn vị hoạt động trong lĩnh vực ứng dụng tiến bộ KH&CN hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao trong giai đoạn mới, xứng đáng với chức năng, nhiệm vụ là cầu nối chuyển giao tiến bộ KHKT phục vụ sản xuất và đời sống, từng bước góp phần vào sự nghiệp phát triển KH&CN nói riêng và phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Quảng Bình nói chung ■